

že právě proto je tím důležitější pěstění politiky jako vědy. Z uvedeného přehledu je patrné, že učinilo značný pokrok, byť snad nestačí na politickou výchovu mass; bylo by nutno rozebrati důkladněji poměr vlády a parlamentu k otázce politické výchovy, ale to není ani úkol vděčný, ani zrovna lákavý. Politici představitelé národa jsou dnes spíše ochotni věřiti, že politická prakse odvisí daleko více od jejich talentu, než od speciální vědecky politické přípravy. Tak nezbude než trpělivě čekati, až politické vzdělání, poskytované politickými školami, pronikne do širších vrstev; ukázal jsem již, jak Francouzi jsou si vědomi její působnosti a totéž projeví se jistě i po několika letech u nás. Dokud jsme byli nuceni k politickému studiu v cizině, mělo do sebe cosi exclusivního, dnes však i u nás přechází v obecný majetek a studium v cizině může sloužiti jen k doplnění politické výchovy doma. Přes značné rozdíly, na které již dříve bylo upozorněno, zejména studium politiky v cizině nesmí býti přeceňováno, poněvadž politické poměry jsou tam podstatně jiné a pochopiti dynamiku politického vývoje a zákonitost politického dění možno pouze na domácí půdě. V cizině jen těžko srůstáme s politickými poměry a vždy pro nás mají neočekávaná překvapení a k politickému studiu tam s prospěchem možno odcházeti, když jsou dobře známy politické poměry domácí a když je možno konfrontovati je s poměry v cizině.

ZÁPADNÍ ZEĎ PROTI NĚMECTVÍ.

Le mur d'occident contre le Germanisme.

Německo pokračuje ve zbrojení. Jeho sousedé jsou tedy nuceni zůstati silnými a zesíliti ještě ochranné opatření. Mezi těmito ochrannými opatřeními je nutno zaznamenati na prvním místě pevnostní linii, kterou nazýváme Západní zdí. Západní zeď proti Rýnu je ve stadiu dokončování. Belgie popohání rychle opevnění své hranice od Arlonu až k Visé v prodloužení Maginotovy pevnostní linie, která jde od švýcarských hranic až po hranice belgické.

Tato západní zeď má nahraditi rýnskou linii, kterou překazila v roce 1919 Anglie. Dnes ovšem Anglie lituje své chyby, která ji nutí k novému zbrojení.

Je pravděpodobno, že, mělo-li by dojíti k novému německému vpádu se stejným výsledkem jako v roce 1918, Anglie by se první přiklonila k řešení Fochovu a k řešení francouzskému a navrhla by trvalé vojenské obsazení rýnských mostů.

Rýn je skutečnou přírodní ochrannou hrází západu. Není možno jej překročiti, je-li vhodně chráněn.

Ř í m s k á h r a n i c e.

Jsou tu zkušenosti ještě z dob starého imperia římského. Aby zabránili vpádu germánských národů, neustále připravených k tomu, aby opustily své lesy, bažiny a neúrodné země a aby se vrhly na úrodnou a bohatou Galii, opevnili Římané v dohodě s Galoromány Rýn, který tvoří od severu k jihu ideální obrannou linii.

Rýnský „limes“ se dělil na dva úseky: „limes“ horního Rýna a „limes“ dolního Rýna.

Pokud jde o první úsek od Koblence k moři, byla tu strategickým prvkem defenzivní moc samotné řeky, široké a hluboké. Podél levého břehu byly rozloženy tábory

uzavírající přechody a dohlížejí na velké komunikační spoje. Tyto tábory byly spojeny pevnostmi a opevněními druhého řádu.

Pokud se pak týče druhého úseku na horním Rýně, kde řeka sama již nestačila k dostatečné ochraně, zejména počínajíc od Mohanu, byly vybudovány na pravo od řeky pevnosti, které byly později prodlouženy skoro přímočarě k Dunaji tvořice takto jiný nový „limes“. První linie byla chráněna pomocnými vojenskými útvarů, které byly neustále v pohotovosti. Druhá linie byla tvořena tábory legionářů.

V prvním století římské říše stačilo devadesát tisíc mužů k vytvoření nepřekročitelné hranice. Později tento počet mohl býti zmenšen na čtyřicet tisíc mužů.

Germánům se podařilo překročit „limes“ pouze dvakrát za čtyři století. Po prvé asi v polovině třetího století, kdy vojenská anarchie říše se postarala o evakuaci rýnských posádek, po druhé v pátém století za zhroucení se říše.

Tato historická fakta nás učí, že pokud dostatečná síla bude hlídati rýnské mosty a rýnské břehy, bude bezpečnost západu zaručena. Avšak jakmile ochrana začne slábnouti, germánské národy se dají okamžitě do pohybu a pokouší se o zaplavení bohatých západních zemí, aby v nich loupily a je trvale obsadily.

P o Ř í m a n e c h.

Po pádu římské říše byli to první barbaři usazení v Galii, kteří v dohodě s Galoromány hájili zemi proti novým germánským vpádům, které po sobě následovaly jako mořské vlny. Takové posláni si přiřkli Frankové, nejprve pod dynastií Merovejců, potom pod dynastií Karolingů. Karel Veliký organizoval protiofensivu. Táhl sedmnáctkrát za Rýn a podmanil si Germány až k Labi.

Pak přišla feudální anarchie, pomalý a těžký vznik monarchií, volební v Německu, dědičné ve Francii. Jakmile se Francie cítila dosti silnou rozšířila své území až k Rýnu, který se stal její „přirozenou hranicí“. Uplynulo deset století. Byl to pak Napoleon, který probudil Německo z letargie, do níž je ponořil vestfálský mír. V té době si umínila vojenská monarchie pruská sjednotiti německé státy pod svou nadvládou. Bismarkovi se to zdařilo. A první výsledek toho byl: vpád do Francie roku 1870 a sjednocení Němců v Druhé říši. Druhý výsledek: vpád z roku 1914, který směřoval do Belgie, Lucemburska, severní a východní Francie a byl odražen teprve po čtyřletém boji a dík koalici sedmadvaceti národů.

Je se tedy co diviti, že v den vítězství myslily napadené národy na obnovení římského „limes“, který chránil Galii před Germány po několik století?

Vlivem Anglie se podařilo dosáhnouti pouze provisorní okupace rýnských mostů po dobu patnácti let. Avšak jakmile byli spojenci oklamáni Stresemannovými finesami a vyklidili Porýní již v roce 1930, pět let před původně stanoveným termínem, rozpoutaly se znovu německé síly. Soustředily se v hitlerovském hnutí, které za méně než tři roky potlačilo jakýkoliv odpor, zmocnilo se vlády a v tichu diktatury přistoupilo k hromadnému novému ozbrojení Německa, které je dnes připraveno k novému vpádu s armádou pěti až šesti set tisíc vojáků z povolání a se zálohou pěti milionů mužů.

F r a n c o u z s k á z e d ě.

Aby se zabránilo tomuto vpádu, bylo přikročeno ke zbudování pevnostní linie po celé délce francouzských a belgických hranic, která má nahraditi přírodní hranici rýnskou. Dnes se tato linie dokončuje.

Francouzská zeď není ovšem zdí čínskou. Je to linie opevnění, které se přizpůsobují povaze půdy. Podle staršího pojetí spočívala obrana v systému rozsáhlých pevností. Od světové války se dává přednost obraně do hloubky a to tak, že se zbuduje množství opevněných mostů opírajících se vzájemně o sebe. Střední metoda konečně dává přednost souvislému řetězu důležitých pevností. Všechny tyto tři metody jsou použity v systému francouzských hranic podle povahy místa, o něž jde. Verdun se stal opět tím, čím byl a tvoří s pevnostmi Thionville, Metami, Nancy a Toulem mohutný celek určený k ochraně pánve brieyské a k tomu, aby tvořil bod, z něhož by mohla začít v každém okamžiku protiofensiva. V Alsasku bylo použito střední metody a ve Vogesách je sestaven ohromný počet malých pevnůstek a větší počet obranných linií jdoucích do hloubky.

Často je opevnění zjevné. Mnohdy však není vůbec vidět nebo téměř ne. Veselé stráně a malebné pahorky skrývají v sobě celé podzemní vesnice, které jsou vybudovány tak hluboko, že žádná střela jich nemůže dosáhnouti; některé jsou dokonce opatřeny železnicemi; ventilace je opatřována zvláštními elektrickými přístroji.

Vojenský kritik „Timesů“ píše: „S hlediska strategického stejně jako s hlediska taktiky je jisto, že francouzská hranice je dnes tak chráněna, jak nebyla nikdy v dějinách chráněna žádná hranice. A co říci o vojácích? Celá obranná linie je svěřena pohraničním divisím, vytvořeným jen za účelem obrany této hranice, sloužícím v míru přesně tam, kde budou sloužiti ve válce a složeným z mužů pocházejících z těchto krajů. Každý voják zná místo, v němž slouží a zná i svou práci. V případě nutnosti nebude mít útočník co činiti s masou mužů mobilisovaných ve spěchu, nýbrž narazí na vycvičenou armádu, v níž každý její člen bude dokonale znáti každou píď své země a jejíž jednotlivé složky si vzájemně budou poskytovat takovou důvěru, jak tomu nikdy ještě u Francouzů nebylo.“

Vzpomeňme si při této příležitosti francouzských snah po nejmodernějším vyzbrojení, po zvětšení počtu dělesloužících poddůstojníků, ovládajících dokonale zacházení se svou zbraní, a konečně i po dvouleté presenční službě během „válečných“ let.

Pokud bude Francie opravdu silnou, bude západní zeď nepřekročitelná.

Belgická zeď.

V prodloužení francouzské zdi na severu se připojila belgická zeď od Arlonu k holandským hranicím. Tato zeď je zbudována podle týchž metod; v Lucembursku podzemní opevnění; před Lutychem systém mostů, pevností, betonových krytů, zákopů, a potom Mása sama.

„Proti holandskému Limburku je možno za malý náklad přetvořiti belgický Limburk v téměř nedobytný bod“, psal nedávno jeden vojenský publicista v bruselské Nation belge. Tři po sobě jdoucí vodní linie zastavují nápor útočné vozby, nové to zbraně rychlých ofensiv. Obtíž pro útočníka nespočívá v rychlém přechodu malých útvarů, nýbrž v nutnosti vystavěti veliké mosty pro dělostřelectvo a hlavní masu armády. Z Limburku je možno chrániti najednou tři vodní překážky: kanál Juliánský, Másu a kanál Albertův. Při dnešní nosnosti zbraní by stačilo tedy pouze řádné dělostřelectvo, aby z Limburku znemožnilo jakýkoliv pokus o zbudování mostů přes tyto vodní toky. A to ani nemluvíme o letectvu a o kulometech.“

A za belgickou zdí se staví dnes prodloužení zdi francouzské od Longwy až k moři. Nová to důkladná překážka germánskému vpádu!

Na obou koncích západní zdi se organisuje obrana Švýcarska a Holandska proti Německu. Oba tyto státy prohlašují, že každé porušení jejich hranic bude považováno za „casus belli“. Anglie prohlašuje, že její hranice jsou na Rýně a Itálie hlídá Brenner.

A Malá Dohoda pokračuje stále ve své činnosti a tak zvolna překračuje rámeček, pro nějž byla původně vytvořena. Podařilo se jí dosáhnouti lepšího výsledku než podpory nových členů. Její vliv jde mimo její hranice a to mnohdy i značně daleko. Nepřeháníme, řekneme-li, že Balkánská Dohoda do značné míry je od ní odvozena a že nedávná Baltická Dohoda byla rovněž vytvořena podle ní.

Tak se stává západní zeď stále důležitější hradbou proti germanismu.

Rusko, které je přední částí nové Evropy, dalo podnět k vytvoření této hradby; bez něho by to všechno, o čem jsme psali, neexistovalo.

Ve starém Řecku horší kmenové, usazení v okolí Delf, utvořili radu, jejímž účelem bylo chrániti svatyni a pořádati hry na počest Apollonovu. Byli to sice většinou malé národky horalů, ale drželi s nimi i někteří hlavní řečtí národové: Fodiciové, Béoťané, Ionové a zejména Spartané a téměř všichni obyvatelé Peloponesu. Zástupcové dvanácti národů tvořili sněm amfyktionů, který se scházel dvakrát do roka.

Amfyktionové byli pověřeni úkolem chrániti delfskou svatyni a poutníky, kteří se sem scházeli ve dny sváteční. Kolem roku 600 stěžovali si delfští kněží, že lidé z Krisy, jejich souseda, přepadli chrám Apollonův. Krisa byla tehdy nejbohatším městem Fokidy, postavena na strmé skále. Pythie, dotázána na radu, vydala věštbu, nakazující amfyktionům, aby bojovali proti lidem kriským dnem i nocí, aby je zajali a udělali z nich otroky, aby zpustošili jejich zemi, ponechali ji ležeti ladem a zasvětili ji Apollonovi a Diovi. Po desetiletém boji byla Krisa dobyta, zničena, obyvatelé prodáni do otroctví. Plošina, kde stávala Krisa byla zasvěcena bohům, bylo zakázáno ji obdělávati jakož i stavěti zde domy, mlýny a cihelny. Zůstala pustinou.

Nikdo nechce, samo sebou se rozumí, aby bylo s Německem zacházeno jako s Krisou, aby Essen, obrovská kovárna pruského Marse, byl srovnán se zemí nebo aby s nazi bylo zacházeno tak, jako zacházel von Bissing s Belgičany během okupace. Důkladná izolace, kus ostnatého drátu by snad postačil, jak to radil kdysi Clemenceau, aby se došlo ke konci toho „furor teutonicus“.

Nemáme žádného nepřátelství proti německému národu, jehož dobré vlastnosti uznáváme a obdivujeme. Návrat Německa, mírumilovného a žijícího v míru samo se sebou, jakož i prostého všeho záští, do evropského kruhu, bylo by událostí, jíž si je nanejvýše přáti a to by zbavilo Evropu všeho strachu a nebezpečí. Jsme také přesvědčeni, že anglická a francouzská demokracie a jejich bývalí spojenci by takovému Německu s nejlepší vůlí podali přátelskou ruku.

VNITŘNÍ A ZAHRANIČNÍ POLITIKA.

A. VNITŘNÍ.

Zdálo se, že podzimní politická práce organicky naváže na činnost před prázdninami, i když se v lecčems změnil vzájemný vztah politických sil koaličních. Ale vážná situace mezinárodní a těžká hospodářská krise jsou rámcem, který svádí politiké strany přes jejich odchylné zájmy k společné práci, k spolupráci. — Národní shromáždění bylo